

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.10.1975, sp. zn. To 28/75, ECLI:CZ:NS:1975:TO.28.1975.1

Číslo: 31/1976

Právní věta: II. Jednočinný souběh trestných činů poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zák. a maření a ohrožování činnosti státního orgánu a orgánu společenské organizace podle § 169 odst. 1, 2 tr. zák. není vyloučen.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.10.1975

Spisová značka: To 28/75

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, Souběh

Předpisy: 140/1961 Sb. § 136 odst. 1 písm. a
§ 136 odst. 2 písm. a
§ 169 odst. 1
§ 169 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31/1976 sb. rozh.

I. K dokonání trestného činu sabotáže podle § 97 odst. 1 tr. zák. stačí, jestliže pachatel v úmyslu poškodit socialistické společenské a státní zřízení nebo obranyschopnost republiky zneužije svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce k tomu, aby způsobil škodlivé následky uvedené v § 97 odst. 1 písm. a) nebo b) tr. zák. Nevyžaduje se, aby tyto následky skutečně vznikly. Skutečnost, že tyto následky vznikly, má význam pouze pro určení stupně nebezpečnosti činu pro společnost, pokud nevznikly těžší následky, které podmiňují použití vyšší trestní sazby podle § 97 odst. 3 písm. a), b) tr. zák.

II. Jednočinný souběh trestných činů poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) tr. zák. a maření a ohrožování činnosti státního orgánu a orgánu společenské organizace podle § 169 odst. 1, 2 tr. zák. není vyloučen.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 30. 10. 1975 sp. zn. [To 28/75.](#))

Rozsudkem městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 1975 sp. zn. 1 T 12/75 byl obžalovaný A. S. uznán vinným trestným činem sabotáže podle § 97 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) tr. zák. a obžalovaný M. K. trestnými činy poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) a maření a ohrožování činnosti státního orgánu a orgánu společenské organizace podle § 169 odst. 1, 2 tr. zák. Podle skutkových zjištění tohoto rozsudku A. S. v době od začátku června do začátku července 1974 v Praze 5 ve snaze vyvolat nespokojenost u většího počtu příjemců starobních, invalidních, vdovských a sirotčích důchodců a s vědomím, že státu současně způsobí vysokou hmotnou škodu, hrubým způsobem porušoval povinnosti operátora odboru výpočetní techniky Úřadu důchodového zabezpečení v Praze a společně s dalším operátorem M. K. během obsluhy samočinného počítače LEO 326 pomocí permanentních magnetů narušoval záznamy na magnetických páskách, vyřazoval tím samočinný počítač z provozu, vyvolal při automatizovaném zpracování důchodové agendy havarijní stav, pomocí nůžek mechanicky poškodil jednu magnetickou pásku, dále ve 14 případech při obsluze periferních zařízení samočinného počítače neoprávněnou manipulací s přepínačem pětistopé pásky docílil, že nebyl splněn denní plán počítače; tím vším ohrozil včasnou výplatu cca 40 000 starobních, invalidních, vdovských a sirotčích důchodů, přičemž Úřad důchodového zabezpečení v Praze na odstranění, resp. na odvrácení hrozících škod musel vynaložit částku 1 001 229 Kčs. Podle § 97 odst. 3 tr. zák. byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání 10 let. Podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. byl pro výkon uloženého trestu zařazen do třetí nápravně výchovné skupiny.

Obžalovaný M. K. se trestných činů podle zjištění rozsudku městského soudu dopustil tím, že v červnu 1974 v Praze 5 jako operátor odboru výpočetní techniky Úřadu důchodového zabezpečení v Praze hrubým způsobem porušil služební povinnosti a z podnětu a v součinnosti s dalším operátorem A. S. při obsluze samočinného počítače LEO 326 v několika případech pomocí permanentního magnetu narušil záznamy na magnetických páskách, vyřazoval tím samočinný počítač z provozu, přispěl tím k vyvolání havarijní situace při automatizovaném zpracování důchodové agendy, čímž spoluzavinil, že na odstranění, resp. na odvrácení hrozících škod musela být vynaložena Úřadem důchodového zabezpečení částka 1 001 229 Kčs. Podle § 136 odst. 2 se zřetelem k - 35 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání 3 roků. Podle § 39a odst. 2 písm. a) tr. zák. byl pro výkon uloženého trestu zařazen do první nápravně výchovné skupiny.

Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byl poškozený Úřad důchodového zabezpečení v Praze 5 s nárokem na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Rozsudek napadli odvoláním oba obžalovaní. Obžalovaný A. S. napadá rozsudek ve výroku o vině a trestu. Má za to, že škoda 1 001 229 Kčs nebyla prokázána, neboť nebyla vzata v úvahu životnost počítače, nebylo provedeno porovnání mezi počtem přesčasových hodin odpracovaných před kritickým obdobím s počtem hodin odpracovaných v jeho průběhu a zejména nebylo přihlédnuto k tomu, že pásky, které zničil, obsahovaly technické záznamy a nikoli záznamy důchodové. Má rovněž za to, že v jeho jednání nelze spatřovat úmysl poškodit socialistické společenské zřízení a státní zřízení. Tento úmysl je mu přisuzován na základě výpovědi spoluobžalovaného M. K. a svědectví J. H. Městský soud však nezhodnotil, že výpověď obou byla volena a formulována tak, že snižovala jejich vlastní vinu. Městský soud též náležitě nezvážil jeho mládí a nezkušenost v porovnání s M. K. a konečně, že úmysl předpokládaný v ustanovení § 97 tr. zák. v počáteční fázi trestné činnosti neměl. Jeho jednání mělo být právně posuzováno podle ustanovení § 136 tr. zák., a protože městský soud rozhodl, aniž by věc skutkově přesně v míře potřebné pro rozhodnutí soudu objasnil, činí návrh, aby napadený rozsudek byl zrušen a soudu prvního stupně byla věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí.

Obžalovaný M. K. odůvodnil odvolání především poukazem na tu skutečnost, že z hlediska zákonných znaků obou trestných činů, kterými byl uznán vinným, bylo třeba zjistit škodu, kterou způsobil. Pochybnosti má i o správnosti závěru soudu o souběhu trestných činů podle § 136 odst. 1, 2 a § 169

odst. 1, 2 tr. zák.

Nejvyšší soud ČSR odvolání obžalovaných zamítl jako nedůvodné.

Z odůvodnění:

K odvolání obžalovaného A. S.:

K naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu sabotáže podle § 97 odst. 1 tr. zák. stačí, jestliže pachatel v úmyslu poškodit socialistického společenského zřízení a státní zřízení nebo obranyschopnost republiky zneužije svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo se dopustí jiného pro společnost nebezpečného jednání, i když škodlivé následky pachatelem zamýšlené nenastanou. Vznik škodlivých následků v rozsahu uvedeném v odst. 1 § 97 je pouze okolností, která má význam pro určení stupně nebezpečnosti činu pro společnost.

Obžalovaný A. S. jako operátor byl seznámen, na jakém principu pracuje samočinný počítač typu LEO 326, především věděl, že výsledky práce tohoto počítače jsou plně závislé na magneticko-páskovém systému. Věděl tedy i to, že v případě narušení tohoto systému dojde k vyřazení počítače z činnosti. Současně byl informován o tom, jaké služby Úřad důchodového zabezpečení zajišťuje, že jde o služby pro sociálně nejslabší skupinu obyvatelstva, která je plně závislá na kvalitní práci ÚDZ jako celku, což je podmíněno kvalitním a odpovědným výkonem práce každého pracovníka, zajišťujícího závěrečnou etapu těchto prací. Obžalovaný proto věděl i o sociálně společenském významu Úřadu důchodového zabezpečení.

Proto nemohou obstát námitky uplatněné v odvolání obžalovaného A. S., že počáteční fázi jeho činnosti nelze hodnotit jako jednání sabotážní, neboť jeho úmysl nesměřoval k poškozování socialistického společenského zřízení a státního zřízení republiky. Obžalovaný započal s páčáním trestné činnosti začátkem června 1974 a 25. června 1974 přestal magnetické pásky narušovat, protože se obával prozrazení. Nelze proto vytrhovat z období, kdy trestnou činnost obžalovaný prováděl, jednotlivé fáze trestné činnosti, nýbrž je třeba jednání obžalovaného, které nakonec vyústilo v havarijní situaci a v zastavení práce na samočinném počítači, posuzovat v souhrnu. Další činnost obžalovaného, a to poškození magnetické pásky vrypem nůžek, a neoprávněná manipulace s přepínačem nestandardní pásky, dokresluje, že obžalovanému šlo o to, aby vyvolal stav nespokojenosti určité vrstvy obyvatelstva se současným společenským zřízením. Svědčí o tom rozhovor s M. K. v den jeho propuštění, když prohlásil, že „vše vypadá tak, že komunisté nejsou schopni zajistit důchodcům výplatu důchodů“ a že u nás by měla být situace jako v Chile, protože by byl od komunistů klid. Jeho námitky, že mu vlastně šlo o vyzkoušení účinku statické elektřiny na zařízení samočinného počítače a o určitý druh „recese“, nelze za situace, která jednáním obžalovaného vznikla, vůbec připustit. Též jeho poukazy na tu skutečnost, že byly k dispozici další náhradní řady magnetických pásek, kterých mohlo být použito, nemůže obžalovaného vyvinut, protože v důsledku toho, že se zpočátku vylučovala možnost svévolného zásahu zaměstnanců, ať již techniků nebo operátorů, havarijní situace vznikla proto, že se hledaly závady v zařízení samotného počítače. Proto byla též práce na tomto počítači zastavena. Obžalovaný věděl, že v důsledku prostojů samočinného počítače se zajišťuje zpracování podkladů pro výplatu důchodů různými opatřeními, a proto též věděl o tom, že tato mimořádná opatření si vyžádají i velké finanční náklady. Nepochybil proto městský soud v Praze, jestliže po provedeném dokazování uzavřel, že zjištěný skutkový stav vykazuje znaky skutkové podstaty trestného činu sabotáže podle - 97 odst. 1 písm. a) tr. zák. Obžalovaný porušoval hrubým způsobem své povinnosti operátora při obsluze samočinného počítače, což městský soud spolehlivě zjistil, a subjektivní stránku dovodil především na základě výpovědi spoluobviněného M. K., která je podporována i výpovědí svědka J. H. Stejně přesvědčivě vyznívá závěr městského soudu, že jednáním obžalovaného vznikla škoda, která vysoce překračuje hranici škody velkého rozsahu. Výrok o vině obžalovaného A. S. je v souladu se zákonem.

K odvolání obžalovaného M. K.:

Obžalovanému M. K. klade napadený rozsudek za vinu, že i on hrubě porušil služební povinnosti operátora při obsluze samočinného počítače, a svou vlastní trestnou činností, ničím se co do objektivní stránky nelišící od trestné činnosti A. S., přispěl k vyvolání havarijní situace při automatizovaném zpracování důchodové agendy a spoluzavinil škodu, která vznikla tím, že musely být vynaloženy prostředky na odstranění a odvrácení hrozících škod. Jen nedostatek důkazů, že i obžalovaný M. K. jednal v úmyslu poškodit socialistické společenské zřízení a státní zřízení republiky, bránil, aby bylo jeho jednání posouzeno podle ustanovení § 97 tr. zák. Nejvyšší soud ČSR dodává, že od obžalovaného M. K. s ohledem na věk, protože je o 16 let starší než A. S., jakož i s ohledem na jeho životní a pracovní zkušenosti, právem společnost očekávala zcela jiný postoj k celospolečenským potřebám na tak citlivém úseku, jakým bezesporu Úřad důchodového zabezpečení je. Je proto bez vady jak zjištěný skutkový děj stran M. K., tak i právní závěr, že obžalovaný se dopustil trestného činu maření a ohrožování činnosti státního orgánu podle § 169 odst. 1 tr. zák., a trestného činu poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 tr. zák. Ustanovení § 169 tr. zák. je zařazeno do oddílu pátého hlavy třetí zvláštní části trestního zákona, jehož ustanovení chrání plynulý, bezvadný a nerušený chod státní správy. Společným rysem trestných činů uvedených v tomto oddílu trestního zákona jsou rušivé zásahy při plnění úkolů orgánů socialistické společnosti a státu v oblasti úpravy mimoekonomických politických a společenských vztahů. Ochrana činnosti státních a společenských orgánů v oblasti ekonomiky se tímto ustanovením neposkytuje. Proto bylo třeba právně posoudit jednání M. K. též podle hlavy druhé oddílu třetího zvláštní části trestního zákona a uznat jej vinným trestným činem poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 tr. zák. Vzhledem k tomu, že rozsah škody, kterou dává městský soud k tíži tomuto obžalovanému, rozhodně přesahuje hranici škody značné, je dán i kvalifikační znak odstavce 2 písm. c) § 136 tr. zák. Vzhledem k závažnému následku, který je dán jednak vyčíslenou škodou přesahující 1 000 000 Kčs, jednak vznikem vážné poruchy v činnosti Úřadu důchodového zabezpečení, je dán kvalifikační znak odst. 2 § 169 tr. zák. a uznání obou kvalifikačních znaků je rovněž v souladu se zákonem a vystihuje vysoký stupeň společenské nebezpečnosti jednání obžalovaného M. K.